

Seppo Suhonen
Helsinki

OMAA JA VIERASTA KARJALAN JA VEPSÄN SANASTOSSA ALFE 1:N KARTOISSA

Tässä artikkelissa on tarkasteltu sellaisia ALFE 1:n kartoja, joissa esiintyy karjalassa (mukaan luettuna lyydi) ja/tai vepsässä lainasanoja. Artikkelin osaan I on otettu mukaan vain sellainen aineisto, jonka olen kerännyt sanakirjoista alkuperäisen kartta-aineiston lisäksi. Tällainen tarkistus on ollut aiheellista, kun KKS:n kaikki osat eivät olleet ilmestyneet vielä alkuperäisen aineiston keruuvaiheessa ja kun kaikki sanakirjat eivät ole olleet kaikilla kerääjillä käytettävissä. A-kohdassa esitetään lisäyksiä ALFEn aineiston sanojen levikkeihin, B-kohdassa uusia sanavariantteja ja C-kohdassa Uusia sanoja tai rakenteita ALFEn aineistoon verrattuna. Oli nähtävissä, että venäläisperäisiä sanoja on KKS:ssa vähemmän kuin siinä aineistossa, joka on kerätty kentältä kartastoa varten Karjalan kielen, kirjallisuuden ja historian laitoksessa.

Artikkelin osassa II luetellaan kaikki tärkeimmät sanat, jotka esiintyvät hakusanoina alkuperäisessä ALFEn tyypitysaineistossa sekä teemaan liittyvät kartoitetut sanat. Niiden perusteella on laskettu, minkä verran aineistossa on omaperäisiä ja vierasperäisiä sanoja. Variantit esiintyvät alkuperäisessä ALFEn tyypitysaineistossa ja artikkelin osassa I ja niiden määrä mainitaan, mutta niitä ei esitetä yhtenäisenä luettelona.

Ilmenee, että koko aineistossa esiintyy 102 omaperäistä ja 40 vierasperäistä sanaa. Lisäksi erilaisia äänteellisiä ja morfologisia variantteja on omaperäisillä 338 ja vierasperäisillä sanoilla 206. Siten omaperäinen kielenaines on suurempi; sen osuus on melkein 2/3 (n. n. 64 %) (102+338) koko sanastosta (102+338+40+206). Huomiota herättää eräiden sanaperheiden ilmaiseräily: käsitteelle äsken on 70 erilaista ilmaisua ja varianttia ja pelkästään *piätinc*+ ‘perjantai’ -sanalla on 53 erilaista varianttia.

Vieraista sanoista ovat venäläisperäisiä muut paitsi *helveti*, *hookis* (mm. ka *huogis* +), *lauantak(i)*, *ola(kivi)*, *palle* (~ *palte*), *raami*, *saippua* ~ *saiput* ja *viikko*; alkuperältään epäselviä ovat *patsas* (*patsaat* ‘revontulet’) ja vepsän *uhring* ~ *urting* ‘lähde’.

Merkintä [s+] tarkoittaa seuraavassa soinnitonta suhusibilanttia, [z+] vastaavaa soinnillista äännettä, ['] palatalisaatiota, [iʃ] keski-i:tä, [i<] takaista i-äännettä ja merkki [~] variaatiota.

Osa I

1. piikivi [kartta 1]

A. kaV *suloikivi* Suoj, *suloikivi* KorSK SuiK (KKS)

B. kaV *sulo-* ~ *suloinkivi* Pa (KKS)

2. kynttilä [k. 3]

A. kaV *kynttel'i* ~ *kynttylä* (harv.) Vn, *kynttel'i* (uud.) Suoj, *kynttel'* (harv.) R, *kynt't'el'* (uud.) SuiK (KKS) [ALFE: *künttilä* Kn, *küntilä* Jyj]

kaA *tuohus* Suoj, *tuohus* + SuoSK, *tuohus* ~ *tuohus* + KorSk (KKS)

ly *tuohus* Hj [ALFE:n aineistossa on *ly tuohus* Koik Phj] (LMS)

B. kaV *kynttel'i* ~ *kynttylä* (harv.) Vn, *kynttel'* (harv.) R, *kynt't'el'* (uud.) SuiK (KKS)

3. pieli [k. 11]

A. ly *piel'* Koik (LMS)

B. kaV *ovihako* KstP U Vn Jyj, *ovihago* Tk Oj Pa IloK Tver, *hago*, *ukshago*, *ikkunhago*, *veräihago* Pr (KKS), *ikkuna/hago* Tol (Punz+ina), *uksi/pieli*, *veräi/pieli*, *ikkun/pieli* Kotkatj (Makarov)

4. palle [k. 18]

A. kaV Prj KorSK IloK(*palteh*) SuiK

kaA *palte* mäen etelärinne' Kotkatj (Makarov) (harv.)V

B. ve *paute* (P) (Krl) (SVJ)

5. halpa [k. 22]

A. kaV *huovis'* Vitsat Kst Oj SuiK Vielj U Vn Kn Jyj Tk Suoj Tihvinä (KKS)

kaA *huogis* + Sal ImpK Kls Pr V A (KKS), *huovis* + Kotkatj (Makarov)

ly *huogis+* (*huogehen* g) Hj, *+d'ies+ou* Hj (LMS)

ve *odv* (*odvan* g) Sod Ars [ALFE S+tj Kask] (SVJ)

B. ly *huogiz+* : *huokhen* g (ALFE: *huogehen*) Hj, *d'ies+ou* Koik Hj, *+d'ies+ov* Koik [ALFE ain. *d'ies+ova* Koik] (LMS); (ks. myös KKS; Bubrih 1997: k. 84)

6. *osata* [k. 25]

A. kaV *mahtoa* O KorSK PistoJ Oj [ALFE Val], *malttoa* KstP U Kn R KorSK Tver SuiK Suoj Tihvinä (KKS)

kaA *malttoa* Tol (Punz+ina) Kotkatj (Makarov) Sal Vielj V Kotkatj A Kls Pr Suoj (KKS)

B. ly *malttada* Hj Koik, *mautada* Hj Phj, *maltoa* Phj, *malttai* Phj [ALFE *mal'tada* Hj, *malta* Kuj, *maltai* Phj, *maltua* Koik]

C. ve *maltta* Krl (SVJ)

7. *kiehuva* [k. 34]

A. kaV *kip'ätkä* Pa Juj Prj (KKS) [ALFE U Vn]

kaA *kipjatko* Sal Pr A [ALFE Kar]

B. ly *kipätk* Hj (Td) Koik (B) (LMS) [ALFE *kip'atke* Phj];

8. *helvetti* [k. 35]

A. helvetti ('helvetti, kadotus; myös kirosanana', KKS:) **kaV** *helvetti* R Suoj Tver (KKS) [ALFE *helvetti* Kn Kst SohK, *helvet't'i* U Vn Oj Jyj Tol]

kaA *uadu*, *hel'vet't'i* Kotkatj (Makarov)

ly *uad* Koik [ALFE Kuj]

B. ly *uodu* Hj [ALFE *uadu* Hj Koik Phj] (LMS)

9. *saippua* [k. 38]

A. kaV *mi<ila* KstP U Pa Tihvinä SuiK Vn Kt Oj Korpis IloK Suoj Tver [ALFE S], *saiput* g. *saippuun* part *saiputta* R (KKS) [ALFE Imp Sui Salm KorS Ruske Vär PälJ]

ly *muil* Koik (Sn) (LMS) [ALFE Hj Kuj], *muile* Hj (LMS) [ALFE Phj],

ve *muil* (*muilan* g) Vl (SVJ)

B. ly *muilu* Phj (SP) (LMS) [ALFE *muil*, *muila*, *muile*]

10. *lipeä* [k. 39]

A. kaV *poro* Pa SuiK ImpK Kls Vielj V KorSK Suoj Tihvinä (KKS)

kaA *poro* Kotkatj (Makarov) (KKS)

B. kaV *l'ipie poro* U

C. kaA *muilu/poro* 'saippualipeä' ja *poro/vezi* Kotkatj (Makarov),
l'ibei Pr (KKS)

11. *pestä* [k. 41]

A. kaV *pes's'ä* Tol (Punz+ina) [ALFE Ves], *st'iraija* Suoj SuiK (KKS) [ALFE Ves Val], *purz+uttua* Tol (Punz+ina) [ALFE *purz+uttua* Tk, *purz+uttu* Dj]

kaA *pestä* Kotkatj (Makarov)

B. kaV *pursutto* KstP U Vn Jyj Tk Oj IloK Suoj Tver (KKS),
stiraija Tol (Punz+ina) [ALFE kaV/A *stiraaja*, *st'iraija*, *st'irajja*,
st'eraija]

B. ly *steraida* Koik (LMS) [ALFE vain *st'-*; *st'eraida* Phj]

C. kaA *burz+utto* Säämäj, *burzutto* ~ *purzutto* A

ly *pestä* Koik (Sn M) (LMS)

12. *äskē* [k. 46.1.]

A. kaV *vas+ta* ('juuri äskē, vähän aikaa sitten, vasta':) KstP Kn
Tihvinä (KKS),

ly *vaste* Hj Koik (LMS) [ALFE Phj]

ve *tanoin* VI (SVJ) [ALFE Jä]

B. kaV (*toannoin*:) *toannoin* KstP U Oj SuoSK Tk, *tuannoin* Pistoij Vn
Tihvinä, *toandoin* ~ *toandoi* Pa Suoj, *toannoin* (harv.) ~ *tuandoin*
Prj, *tuandoin* KorSK SuiSK, *tuandon* IloK, *tuannoin* ~ *tišannoin*
Tver, *toandois* Oj Genetz;

(*anikko* 'juuri äskē; parahiksi':) *an'ikko* Oj, *an'ikos* + Pa,
an'ikko Suoj (KKS);

vasta Korpis Suoj Sui

kaA (*toannoin*:) *tuandoi* Sal, *toandoi* Pr, *taandoi* V, *tuandoi* A
Kotkatj (Makarov), *tuandos* Sal Kls, *tuandoz* Pr A;

(*anikko*:) *an'iko* Pr, *annikko* 'juuri, vastikään; hädin tuskin':
an'n'ikko Sal Pr A; *vasta* ~ *vaste* Pr

ly *äskö*, *äsköi* Hj (Td) Koik (Pl Lh Sn), *äski* Koik (B), *äskēi* Hj
(Td), *äskü* Hj (N), *äskē* Koik (Pk), *äsküi* Phj (Pn)

ve *tantoi* P (SVJ),

C. (*vasta-anikko* 'juuri äskē, vastikään':)

kaV *vas+tan'ikko* ~ *vas+tikko* Genetz TVKK, *vas+t-an'ikko* Pa,
vastan'ikko Suoj, *vas+t-an'ikko* U (KKS)

kaA *vasta(hai)* Tulemaj, *vastan'n'ikko* Pr A (KKS), *tuolloi*, *vereksel* Kotkatj (Makarov)

ly *ei ammui* 'äsken juuri' Phj (SP), *tuandoi* Hj (Td) Koik (B M Sn), *tuanoi* Koik (B) (LMS),

ve *tombai* Vl (P) (SVJ)

13. *keskiviikko* [k. 59]

A. kaA *kolmas/päivü* Kotkatj (Makarov)

ly *kolmas+/päiv* Koik (LMS) [ALFE Hj], *kolmas+/päi* Koik [ALFE Phj] (LMS)

B. kaV *kolmana* *peänä* Pa, *kolmanpeän* Suoj, (*ruavoin*) *kolmandempiän* SuiK, *kolmampiän* Sal, *kolmanpiän* U, *serota* KstP U Vn SuoSK, *ser'oda* Jyj Val Tver Tihvinä, *seroda* Tk, *seroda* ~ *ser'oda* Oj (KKS) [ALFE *s'er'od(a)*, *s'er'ota*]

kaA *kolmas/päivö* Kar (KKS)

ly *kolmam/päiv* Koik (Kn), *kolmans+päiv* ~ *kolmant's+'päiv* ~ *kolmaas+päiv* Hj (Td), *koumas+päiv* ~ *koumaas+päiv* Hj, *kolmas'päi* H, *kolmaspäivü* Phj (SP), *kolmand'z+'päiv* (LMS) [13 varianttia]

ve *koumam'/p'ei* S+tj (S+o) (SVJ), *kuumans'/päi* Vl, *kuumans'/pei* S+im (SVJ)

C. kaA vrt. *kolmattupäiviä* *vaste* [= yöllä] Sal

14. *perjantai* [k. 61]

A. ve *pätn'ic+* (*pätn'ic+an g*) Vl (SVJ)

B. kaV *piätenttsä* SuiK, *peätintts+ä* KstP Prj, *peät'intts+ä* ~ *peät'in'tts+ä* U Kt R Oj, *peät'intts+ä* Vn Suoj, *peätintts+ä* SuoSK, *peatintts+a* Tk, *peätintts+ä* ~ *peetintts+ä* Pa, *peätin'ts+ä* Juj, *piät'intts+ä* KorSK, *piät'in'ts+ä* U, *peät'in'ts+ä* ~ *piät'in'ts+ä* ~ *peäts+in'ts+ä* Val, *piätentts+ä* SuiK (KKS)

kaA *piätentts+y* ImpK, *piätents+y* ~ *piäten'ts+y* Sal, *peätentts+y*Kls, *peät'in'itts+y* ~ *peätn'itts+y* ~ *peätten'itts+y* Pr, *päätentts+y* V, *peätten'itts+y* Pr, *piätten'its+y* A, *piättenic+c+y* Kotkatj (Makarov) (KKS) [50 varianttia!]

ly *piätn'it's+* Hj Koik Kuj, *piätnits+'* Koik, *piät'n'it's+'* Hj (Ks+) Koik, *pietn'it's+* ~ *pietnit's+* Hj, *pietn'it't's+'ü* Phj, *pietn'it't's+'e* Phj, *pietnit't's+'e* Phj, *pietnit's+'* Koik (LMS)

15. *lauantai* [k. 62]

A. kaV *s+uovatta* +Pistoj Tihvinä, *suovatta* SuoSK Suoj Pa Val (KKS)

ly *suobatt* Kuj [ALFE Hj] (LMS)

B. ly *suovat* Koik [ALFE *suovatt* Kuj], *suobat* Hj Koik Phj (LMS) [ALFE *suobatt* Hj, myös *suobat/päiv* Hj], *suobatte* Hj Phj (LMS), *suobattu* Phj (LMS)

16. *viikko* [k. 66]

A. kaV *netäli* Kst Pistoj Vn,

kaA *n'edäl'i* Kotkatj (KKS), *n'edäli* V (KKS)

ly *n'edal'* Koik (B) (LMS:)

B. kaV *n'edäl'i* Tk, *nedäl'i* Oj, *n'edäl'i* ~ *n'ed'el'i* Juj, *n'edäli* Prj KorSK, *n'edäl'i* Suoj Tihvinä, *n'ed'el'i* ~ *n'edel'i* Tver, *nedäli* ~ *n'edäl'i* SuiK (KKS), *n'ed'el'i* Tol (Punz+ina),

kaA *n'edäli* Kotkatj (Makarov), *n'edäli* ~ *n'edali* A; vrt. myös *algu/n'edäli* 'suuren paaston ensimmäinen viikko', *loppu/n'edäli* 'suuren paaston viimeinen viikko', *ad'vo/n'edäli* 'viikko, jolloin tytöt vierailevat vanhempien luona' (Makarov)

ly *n'edäl'* Hj Koik, *nedäl'* Hj, *n'edäli* Phj (LMS) [ALFE *n'edal'* Hj Kuj, *n'edäl'i* Koik Phj]

17. *laskiainen* [k. 70]

A. ly *pühälask* +Hj Koik (LMS),

B. ly *maitpühälask* Hj Koik (LMS)

+**ve** *maid/n'edal'* S+tj V1 'viikko ennen suurta paastoa' (SVJ)

18. *pääsiäinen* [k. 71]

A. kaV *äijä/päivä* tav. +Tol (Punz+ina)

kaA *äijü/päivü* Kotkatj (Makarov)

ly *äi/päi* Koik (mon. *aijädpäiväd*) (LMS)

ve *äi/päi* (g. *-päjan*) S+tj Jä Krl (SVJ)

19. *tässä* [k. 76.2.]

A. kaV *täs+s+ä* Kie Pistoj SuoSK Oj, *t'äs+s+ä* Paanaj Tk Pa, *t'ässä* Prj, *tässä* SuiK,

kaA *täs*, *netäs* Kotkatj (Makarov), *täz* Kls Pr A [ALFE Sal] (KKS)

ve *t'äga* Jä, *naku* Jä, *sid'* Jä, *siid'* S+im (SVJ)

B. kaV *täs* Suoj [ALFE *t'äs* Juj], *t'ässä* [ALFE *tässä*] Prj (KKS)
ve *t'ägau* [ALFE *t'ägou*] VI (SVJ)

C. kaA *nec+is, tiäl'äc+i, tiä* Kotkatj (Makarov)

20. *niitty* [k. 92]

A. kaV *n'iittu* 'niitty' Jyj R, (harv.) Suoj, *nurmi* '(luonnon)niitty, nurmi; harv. 'nurmikko, nurmikenttä t. keto') Kn IloK SuiK KorSK Suoj Tihvinä (KKS)

kaA *n'iittu* Kotkatj (KKS)

ly *nur'm* Koik [ALFE Hj], *n'iittu* Hj (LMS),

ve *n'it* (*n'itun* g) Jä (SVJ), *n'it* 'S+im [ALFE Jä] (SVJ)

B. kaV *n'iitty* Vn Prj IloK Kt, *n'it't'y* (uud.) Tk, *d'ogi-*, *oja-*, *s+uonurmi* Tk (KKS)

kaA (*niittu* ~) *niitty* A (KKS), *niittü* Kotkatj (Makarov)

ly *niittu* Phj (Lm) (LMS), *n'it* Kuj 'niitty, nurmi', *nurm* Phj 'niitty, nurmi' (LMS)

ve *n'it* S+tj (SVJ)

C. vrt. myös *higi/pohja/niittu*, *jogi/niittü*, *kivi/niittü*, *ladvu/niittü*, *meccü/niittü* (Makar.)

ve vrt. *so/n'it* 'suoniitty' VI

21. *lähde* [k. 97.1.]

A. kaV *hete* 'lähde' U, *kaivo* 'lähde' Pa A [ALFE U] (KKS), *kipuna* Tol (Punz+ina) [ALFE Val]

kaA *silmükaivo* Kotkatj (Makarov), *nouzemu* Vielj [ALFE Pr] (KKS)

B. kaV *silmikaivo* Pa (Genetz TVKK), *silmäkaivo* KorSk SuiK Suoj [ALFE *s+ilmäkaivo* Prj], *s+ilmilähe* Tk R, *s+ilmälähe* ~ *s+ilmilähtie* Oj, *s+ilm'al'äh'e* ~ *s+il'mäl'äht'e* ~ *s+il'mäl'äht'i* ~ *s+ilmäläht'ie* ~ *s+il'mäl'äht'ö* Tver [ALFE *s+il'mälähe* ~ *s+il'mäl'ähtö* Tol] (KKS),

ly *rod'n'ik* Koik [ALFE *rodn'ik* Hj Phj], *rodn'ik* Koik, *rodnikke* Phj (LMS)

C. kaV *nouzija kaivo* Suoj (KKS)

kaA *nouziikaivo* Pr, *umbi/kaivo* Kotkatj (Makarov), *rodn'iekku* Kotkatj (Makarov)

ly *lähde* Hj

ve *rodn'ik* VI S+im (SVJ)

22. *salamoida* [k. 99]

A. **kaV** *tulta isköü* KstP Tk Pa

kaA *tuldu is+köü* Kotkatj (Makarov)

B. **kaV** *tulda iskeu* Juj, *tuld is+köö* Suoj

kaA *tulen is+köy* Kls

ve *lämin is+keb* (s.v. *is+kta*), *malang ' ~ maland' vändab* (s.v. *malang'*) (SVJ) [ALFEn aineisto: *väta malang'al VI*]

C. **kaA** *tuldu l'äimäi* (s.v. *l'äimätä*), *tulenis+ku läimäw* (s.v. *l'äimiä*) Sal (KKS) Kotkatj (Makarov)

23. *jyristä* [k. 100]

A. **kaA** *jüristä* Kotkatj (Makarov)

B. **kaA** *jyrizöö, pyhäl' l'y 'ukkonen' jyreäy* Pr

ve *jur'izeb r'äc+kunk'e, jumou räc+kab* Jä, *g'umou g'ureidab* S+im (s.v. *is+kta*), *jumou jumeidab* Jä (SVJ)

kaV *jürissä* U Oj, *jyrizöö* Suoj, *jyr'issä* Tver, *jyristä* SuiK Ilom, *ukko d'yriz+öy* Pa, *Pyhä-II'l'a jyräsi, ei jyräjä* Vn, *jyrätä* Jyj, *ukko d'yräz+i* Tk (KKS), *jüris's'ä, jürizeld'ia, jürähel'l'ä, jürähtiä* Tol (Punz+ina)

24. *revontulet* [k. 101]

C. **ly** *revontulet* Phj (LMS)

25. *tämä / tuo / se / taa* [k. 104]

C. **ly** *t'ämä* Koik Kuj, *tämä* Hj (V) (LMS).

26. *että* [k. 106]

A. **kaV** *jotta* O Paanaj Tk Suoj, *s+to:* Oj (Genetz TVKK) Tk Suoj Val Sal (KKS)

kaA *s+tobi* Kotkatj (Makarov)

ly *s+to* Hj (LMS)

B. **kaV** *jotto* Tol (Punz+ina)

C. **kaA** *jotta* SuiK (KKS)

Osa II

Kartoitetut ja kartta-aineistossa esiintyvät tärkeimmät sanat:

A. Omaperäiset sanat

an(n)ikko ~anokko, liippa – 11, , ei ammoin – 46, ei pitkä aika – 46, elgeta – 25, eräs – 105, hago – 11, halpa – 22, hete – 97, is+keb

l'ämeiz+el – 23, iskee tulta – 99, isku/kivi – 1, jotta – 106, justih – 46, jyr(istä) – 100, jür[ätä ~ -itä) – 100, kaivo- 97, ken + x – 105, kiehu- (4) – 34, kives – 1, kolmas/päivä – 59, , ku- 106, kynttilä – 3, laskiainen – 70, lipeä –läikyttää – 99, läiskyttää tulta – 99, lämöi – 2, mahtaa – 25, malttaa – 25, mi- - 106, naku – 76, nece – 104, niitos – 92, niitty ~niittu – 92, nouzema – 97, nurmi – 92, osata – 25, otav- - 22, otava – 22, ovi/hago – 11, ovi/korva – 11, palava vesi – 34, palo – 2, panna (~ pestä ~ tehdä poukku(j)a) – 41, patsaat – 101, pestä (pyykkiä ~ poukkuja ~ sotku(j)a ~ pesuja) – 41, pieli – 11, pielinen – 11, piikivi – 1, piikta – 99, pohjanpalo – 101, pohjoisen/patsaat – 101, poro – 39, poro/vesi – 39, porol'i – 39, poukuta – 41, poukuttaa – 41, purde – 97, pursuttaa – 41, pyhä(n)/lasku – 70, pääsiäinen – 71, revontulet – 101, räiskyttää tulta – 99, saattaa – 25, samouta – 99, se – 104, siis – 76, silmä/kaivo – 97, silmä/lähde – 97, sotkea (poukkua ~ pyykkiä) – 41, suloi(n)kivi – 1, taa- – 46, 104, taitaa – 25, tehdä sotku(j)a ~pesu(j)a – 41, too- 46, 104, tuhka/poro – 39, tuhka/vesi – 39, tuli – 2, tuli/kivi – 1, tuli/palo – 5, tuli/patsaat – 101, tulus/kivi – 1, tuohus – 3, tägä(-) – 76, tämä – 76, tässä – 76, uks/hago – 11, urting – 97, valgi kiw – 1, vast- – 46, veräi/hago – 11, veräi/pieli – 11, viijes päiv(ä) – 61, välähdellä – 99, äsk- – 46.

B. Vierasperäiset sanat

garuna – 11, aatu – 35, d'ies+ova – 22, fiska- ~ fiskuta- – 99, gol- 3, gromi- - 100, helvetti – 35, hookis 22, karmi – 11, kipatka – 34, kipuna – 97, kl'uc+ ~ kl'uc+a – 97, kos'akka – 11, kremen – 1, lauantak(i) – 62, luuga ~ log(a) – 92, mugl – 39, muila – 38, netäli ~ netali – 66, ola(kivi) – 1, palle – ~ palte 18, piätinc+ - 61, potokka – 97, poz+na – 92, poz+uara – 2, raami – 11, rodnikka – 97, s+to – 106, s+tobi – 106, saip(p)- – 38, sereda ~ seroda – 59, severnoje sijanie – 101, stiraija – 41, stoikka – 11, suovatta – 62, sverkaab – 99, sviän'i – 101, tol'ko s+to – 46, viikko – 66, malang': väta malang'al – 99.

LÄHTEET:

ALFE – Atlas linguarum fennicarum – Läänemeresoome keeleatlas – Ostseefinnischer Sprachatlas – Lingvistic+eskij atlas pribaltijsko-finskih jazykov. Päätoimittaja Tuomo Tuomi. 1. osan vastaava toimittaja Seppo

- Suhonen. Suomalaisen Kirjallisuuden Seuran Toimituksia 800. Kotimaisten kielten tutkimuskeskuksen julkaisuja 118. Helsinki 2004.
- KKS – Karjalan kielen sanakirja 1 – 6. Niteet 1 – 5 Lexica Societatis Fenn-Ugricae XVI, niteet 3 – 6 myös Kotimaisten kielten tutkimuskeskuksen julkaisuja 25. Helsinki: Suomalais-Ugrilainen Seura, Kotimaisten kielten tutkimuskeskus, 1968 – 2005.
- LMS – *Kujola J.* 1944: Lyydiläismurteiden sanakirja. Ainekset keränneet Kai Donner, Jalo Kalima, Lauri Kettunen, Juho Kujola, Heikki Ojansuu, Elvi Pakarinen, Y. H. Toivonen ja E. A. Tunkelo. Lexica societatis Fenn-Ugricae IX. Helsinki: Suomalais-Ugrilainen Seura.
- Makarov – *Makarov G.N* 1990.: Slovarj karel'skogo jazyka (livvikovskij dialekt). Karel'skij nauc+nyj tsentr Akademii nauk SSSR. Institut jazyka, literatury i istorii. Petrozavodsk: Karelija.
- Punžina – *Punžina A.V.* 1994: Slovar' karel'skogo jazyka (tverskie govory). Sostavitel' A. V. Punžna. Petrozavodsk: Karel'skij naučnyj tsentr Akademii nauk SSSR. Institut jazyka, literatury i istorii. Petrozavodsk: Karelija.
- SVJ – *Zaitseva M. I., Mullonen M. I.* 1972: Slovar'vepsskogo jazyka. Leningrad: Akademija nauk SSSR. Karel'skij filial. Institut jazyka, literatury i istorii.

Сеппо Сухонен
Хельсинки

Свое и чужое на катрах I тома ALFE
(на материале карельского и вепсского языков)
(Резюме)

В статье рассматриваются такие карты I тома ALFE, в которых в карельском и вепсском языках выступают заимствованные лексемы. Из I тома Атласа для статьи отобраны лишь те материалы, которые автор собрал из словарей в дополнение к представленному в Атласе материалу. Подобный анализ имеет под собой почву, поскольку шеститомный «Словарь карельского языка» (1968-2005), изданный в Финляндии, к моменту сбора материала для Атласа еще не вышел в полнм объеме и даже изданные тома отчасти отсутствовали у некоторых авторов работы. В части статьи А пред-

ставлены дополнения к широте распространения лексем, в части В – новые варианты слов и в части С новые слова и выражения в дополнение к тем, которые имеются в ALFE. При анализе оказалось, что в KKS русских заимствований значительно меньше, чем в материалах ALFE, собранных сотрудниками Института языка, литературы и истории во время экспедиций.

Во второй части статьи представлены все важнейшие слова, которые выступают в качестве заглавных в первоначальном типизированном для Атласа материале, а также картографированные в различных темах лексемы. На их основании подсчитано, каково количество исконных и заимствованных слов.

Таким образом, удалось выяснить, что во всем материале представлено 102 исконных и 40 заимствованных слов. У исконных слов зафиксировано 338 различных фонетических и морфологических вариантов, а у заимствованных 206. Выяснилось, что исконный материал составляет примерно $\frac{2}{3}$ (~ 64%) от всей лексики. Внимание привлекает изобилие однокоренных слов: например, у понятия «äskén» (только что, сейчас) 70 различных именований и вариантов, а у понятия «пятница» – 53. Источником большинства заимствованных слов является русский язык.

